

sunt nominandi fratres, vel consanguinei, vel consobrini: allegat authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, cap. fin. et dicit esse de mente Dini in suo tractat. de succes. ab intest. column. 1. et quia sublato fundamento corrumpit ædificium, cap. cum Paulus, l. quæst. 1. cui in hoc ibi assentit Bologninus, et subdit Mathesillanus inferens, quòd sicut natus ex damnato coitu Bertæ non potest succedere filio legitimo et naturali dictæ Bertæ, qui sibi est frater uterinus, ita è contra ille legitimus non poterit succedere huic: et cum dictis Mathesillani transit etiam Angel. de Arctiu. in §. vulgo quæsitus, Instit. de succes. cognat. hoc etiam tenet Alexand. plenè tractans, 3. volum. consilior. consil. 174. incipit: super eo, de quo quæritur, et aliqui alii relati à Math. de Afflict. decis. 96. quibus etiam ipse adhæret: tenuit etiam Joan. de Ana. consil. 93. Abb. consil. 50. in 2. volum. Decius consil. 511. col. 1. Aimon. consil. 38. col. 3. Contrariam tamen partem tenuerunt quamplures alii relati in decisione, de qua supra Math. de Afflict. Joan. S. Petrucii de Monte Sperello, in l. si qua illustris, C. ad Orficiam. cujus fundamentum videbis in dict. decis. et perique alii, et Nicol. de Ubal. in suo tractat. de succes. ab intestat. ut et dixi supra l. proxima: tenet etiam Philipp. Corneus in dict. l. si qua illustris, et consil. 21. 1. volum. et cons. 234. column. pen. 4. volum. Curtius Junior. consil. 125. et secundum istam opinionem dicit fuisse iudicatum in Consilio Neapolitano dictus Matthæus: et Doctores in hoc sunt ita varii, quòd non facitè perpendes, quæ sit communis opinio. Lex ista Partitarum pro nulla existis partibus adstringit, cum loquatur de filio naturali, in quo nulla est dubietas inter Doctores: et quòd ista lex non loquatur de filio ex damnato coitu, patet cum dicit: non auendo filios, non nietos, non matrem. Cum enim præsupponat, quòd mater præfertur fratribus in successione filii, constat, quòd loquitur de naturali filio, et non ex damnato coitu; nam tali filio ex damnato coitu mater non succederet, ut supra l. proxima. Tu cogita, quæ opinio prædictarum sit verior, quia certè punctus iste indigeret regia declaratione, quia pro utraque parte fundamenta sunt satis urgentia; et dde, quòd etiam illam partem quòd inter se succedant. licèt sint ex damnatio coitu, tenet Ludovic. de Sardis in suo tract. legitimatum, cap. sequitur de successione spuriorum, versic. 7. quæritur, tenet etiam insignis Doctor Andr. de Iser. in §. naturales, si de feud. fuer. controu. inter domin. et agnat. ad fin.

(2) De parte de su madre. Si tamen iste defunctus ex parte matris haberet fratres legitimos et naturales, fortè præferentur aliis naturalibus, argumento l. si qua illustris, C. ad Orficiam. et l. 9. in Ordin. Tauri, et infra ead. l. et tenet etiam Angel. in authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, in §. fin. vers. sed restat videre.

(3) Todo lo suyo. Si tamen haberet defunctus patrem, succederet ille in duabus uncis, et fratres uterini in omne reliquum, ut in authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, in §. quibus, et tenet Mathes. in dict. tract. fol. 44. col. 3. vers. sed quid si in casu prædicto: et si supersessent defuncto duo fratres uterini, sed unus eorum est utriusque conjunctus, ille præfertur uterino ex matre tantum conjuncto, ut in authent. itaque, C. communia de succession. secundum eundem Mathesillanum ibidem, versic. tertio quid si superviveret, licèt conjunctus ex utraque parte non esset legitimus; quòd est notabile ad extensionem dictæ authentice secundum Bologninum ibi; et cum istis dictis Mathesillani transit Ang. de Arctiu. §. vulgò, Instit. de successione cognatorem, column. fin.

(4) Non heredaran. Concordat cum authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, cap. filium, et l. si spurius, D. unde cognat.

(5) Estos atales. Nota hoc, quia reprobatur opinionem Gloss. in l. hac parte, D. unde cognati, quam dicit singularem Abb. consil. 30. column. 1. 2. vol. et Florian. in l. qui testamentum, D. de probation. cum qua transit etiam Bartolus in authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, in §. si quis igitur, quæ glossa voluit, quòd filii naturales nati ex eodem patre et duabus concubinis, sibi invicem non succedant, licèt nascantur ex talibus concubinis diverso tempore retentis, prout etiam voluit Specul. et ibi Joann. And. in addit. in tit. succes. ab intestat. vers. quid de natis ex uno patre, ubi Joan. Andr. in addition. refert aliquos tenuisse contrarium, quorum opinio approbatur hic in ista lege Partitarum, quam tene menti; et istam etiam opinionem tenet Alberic. in l. humanitatis, C. de natur. liber. referens Speculatorem. ubi supra, ita tenere; sed si bene inspicias, contrarium, ut dixi, videtur tenere Speculatorem.

(6) Natural e legitimo. Facit ad id, quòd dixi supra in gloss. in

verbo de parte de su madre, et nota hoc, et adde Ang. in authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, in §. fin. vers. sed restat. dicentem, quòd ubicumque de successione fraterna tractatur, ille frater præfertur, qui pluribus nexibus erit conjunctus, scilicèt nexu naturæ et nexu juris, quòd notat ad authent. itaque, C. communia, de succession.

(7) Los bienes de los legitimos. Concordat cum authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, in cap. filium, ubi hoc in fortioribus terminis disponitur, etiamsi filius sit legitimus: adde etiam l. spurius, D. unde cognat. et limita, ut Instit. de serv. cognat. in l. responso. Quid tamen si tali fratri legitimo et naturali ex parte patris non supersessent alii fratres legitimi et naturales ex parte patris, vel uterini ex parte matris; an frater naturalis ex patre tantum ei succedat? Videtur, quòd sic, perinde sicut et ipse succederet naturali, ut supra ead. l. cum sit reciproca hæc successio, ut dixi supra eod. l. proxima.

(8) Parientes otros. Concordat cum dict. l. si spurius, et cum dict. cap. filium, in authent. quib. mod. natur. efficiant. sui, et §. vulgò, Instit. de succession. cognat. et §. novissimè, Instit. ad Orficiam. et collige ex his verbis, quòd filius fratris naturalis non succedet patruo, licèt ejus pater poterat succedere, ut supra dixi, ibi: ca estos atales; et sic erit ille casus specialis et exorbitans, et non extendetur ad filios fratrum respectu successionis patris, licèt desint fratres uterini; quòd nota.

(9) De parte de su madre. Ut in dict. l. si spurius, et iuribus, de quibus supra. An autem naturalis succedat matri vel cognatis matris in feudo materno? And. de Isern. dicit, quòd non, in dict. §. naturalis, per illum textum indistinctè loquentem; quòd et tu poteris inferre ad materiam majoriæ, ut neque filius naturalis succedat matri in majoria materna. Cogita tamen, et vide quòd habetur in cap. dicat aliquis, 32. quæst. 4. et quæ habentur in l. ex facto, §. si quis rogatus, D. ad Trebell.

TITULO XIV.

DE COMO DEUE SER ENTREGADA LA TENENCIA, O EL SEÑORIO DE LA HEREDAD DEL FINADO AL HEREDERO, QUIER LA DEMANDE POR RAZON DE TESTAMENTO, O DE PARENTESCO.

Entregada deue ser la heredad con todas sus pertenencias al heredero del defuncto, quier la gane por razon de testamento, o de parentesco. Ca, si de otra guisa lo fiziessen, auria el nome sin la pro. Onde, pues que en los titulos ante deste fablamos de los herederos, e de las naturas dellos, queremos aqui dezir destas entregas. E mostraremos, que quier dezir Entrega. E quantas maneras son de Entregas. E a quien tiene pro. E como deue ser fecha. E por cuyo mandado. E en que tiempo. E por quanto tiempo pierde el heredero su derecho, si lo non demanda.

TITULUS XIV.

LEY I. — Que quiere dezir Entrega, e quantas maneras son della, e a que tiene pro.

Entrega quiere dezir, como apoderamiento corporal, que rescibe el heredero de los bienes de la herencia que le pertenescen. E puedese demandar la entrega de tales bienes, en dos maneras. La primera es, quando el heredero demanda tan solamente la possession (1) e la tenencia de los bienes de la heredad. La segunda, quando demanda en uno la propiedad (2) e la possession della. E tiene muy grand pro tal entrega al heredero, porque gana luego el señorío (3) della, quando se faze con derecho. E aun, porque siempre es de mejor

TITULO XIV. LEY II.

LEY II. — Como deue ser fecha la entrega de la herencia al heredero, e por cuyo mandado.

Viniendo el heredero (1) delante el Judgador (2), e mostrando carta del testamento (3) en que era establecido por heredero: si tal carta fuesse acabada, o cumplida (4) assi como deue ser; e non fuesse rayda, nin cancelada (5), estonce, demandandolo (6) el, deuelo meter en possession (7) e en tenencia de los bienes de la heredad (8), e de todas las otras cosas (9) que el testador auia, e tenia a la sazón que fino. E non deue ser embargada tal entrega como esta, maguer aquel que fuesse tenedor de los bienes de la herencia, dixesse que aquel testamento era falso (10), o que aquel que lo mandado fazer, non auia poder de lo fazer (11), porque le era defendido, o razonasse alguno otro embargo (12) semejante destes. Fuera ende, si luego (13) quisier prouar lo que dize, sin alongamiento ninguno. Ca estonce, deuese detener la entrega, e oyrle, e rescebir las pruebas sobre esta razon. Pero si el heredero fuesse menor de catorce años (14), e demandasse tenencia (15) e entrega de los bienes de su padre (16), o de su auuelo; si aquellos que le quisieren embargar, dixessen que non era fijo, o nieto de aquel de cuyos bienes se querria apoderar, o que era sieruo (a), estonce non le empescen tales embargos (17) como estos; ante dezimos, que deue ser entregado (18) en aquellos bienes, e criarse en ellos (19) fasta que sea de edad de catorce años (20), e dende adelante le pueden mouer tales pleytos, si quisieren; e estonce aura el mejor entendimiento, e amigos (21) para amparar su derecho, lo que non podia auer ante deste tiempo. E esto que diximos, ha lugar, quando el fijo, o el nieto, demanda tan solamente la tenencia de los bienes que quiere heredar; mas si el demandasse la propiedad (22) de la herencia, estonce todas las cosas (23) que diximos de suso, que pidiesen contra el, deuelas el Juez oír, e examinar, e librar segun derecho sin alongamiento ninguno, ante que lo entregue de la herencia, que es assi demandada.

(a) Respecto á la esclavitud puede verse nuestra nota 1.ª á la L. 6, tit. 4 de esta Partida.

LEX II. — Hæres ostendens coram iudice testamentum perfectum, non ratur, nec cancellatum, est statim mittendus in possessionem bonorum, quæ testator tempore obitus obtinebat: nec alius tenens potest hoc, aliqua ratione objectus in testamentum vel testatorem, vel alia simili superioribus, impedire; nisi statim probet ista impedimenta, tunc audiretur, nisi hæres petens dumtaxat possessionem sit impubes de descendibus, contra quem filiationis vel status obiectio differtur usque ad tempus pubertatis; sed si proprietatem petat, non differtur, imo cognoscere debet iudex de ea quæstione. Hoc dicit.

(1) El heredero. Procedit etiam in instituto in re certa, non dato alio cohærede universali, secundum Gloss. in l. fin. C. de edict. Divi Adrian toll. de qua ista sumpta est, vel si datus repudiavit: quando tamen non repudiavit, tunc institutus in re certa non habebit beneficium illius, neque hujus legis, secundum Angel. et Salic. in dict. l. fin. et tradit Alexand. in l. quotiens, C. de hæredib. instit. et est verior et communis opinio contra Bartolum et Paul. in dict. l. fin. qui voluerunt, quòd et isto casu habeat beneficium illius legis. Quid autem si filius instituitur in legitima? Baldus in dict. l. fin. quæst. 1. voluit, quòd habeat hoc beneficium: cujus contrarium tenet ibi Alexand. col. 2. vers. juxta hoc quærit Baldus, ex eo, quòd legitima non sit quota hæreditatis, sed quota bonorum; quem videtur sequi De-

condicion el que tiene la cosa, que el que la manda, assi como diximos en la tercera Partida deste libro en el titulo de la Tenencia (4), en las leyes que fablan en esta razon.

LEX I. — Missio in possessionem dicitur dupliciter: primò cum quis petit possessionem: secundo cum petit simul possessionem et proprietatem; melius enim est possidere, quam à possidente petere. Hoc dicit.

(1) La possession. Per interdictum quorum bonorum, vel ex remedio l. fin. C. de edict. Divi Adr. toll. et infra eod. l. 2. et l. 4. tit. 14. lib. 3. Ordin. Regal.

(2) La propiedad. Per petitionem hæreditatis.

(3) El señorío. Sed nonne adita hæreditate statim sine apprehensione rerum hæreditariarum, transit dominium in hæredem, ut in Clem. exivi de paradio, vers. quia igitur, de verb. signific. et in l. cum hæredes, in princ. D. de acquir. possess. Cur ergo hic requirit traditionem? Potest dici, quòd licèt de jure civili ex additione hæreditatis hæres consequatur dominium, non tamen de jure gentium, nisi sequatur traditio, prout voluit Paul. de Castr. in dict. l. cum hæredes, in princ. D. de acquir. possess. et facit ad quæstionem, de qua ibi per Paul. et Alexand. cui tamen videtur contrariari Socinus cons. 120. col. 7. in 3. vol. vel dic, quòd in ista lege Partitarum non dicitur, quòd hæres jam hæreditatem adierit, et sic quòd velit, quòd etiamsi non antea adierit, per traditionem et apprehensionem rerum hæreditariarum acquirat dominium, et videtur adire, ut in l. 11. tit. 9. supra ead. Partit. vel dic, quòd tunc per additionem hæreditatis sine apprehensione transfertur dominium, quando defunctus habebat rerum hæreditariarum dominium; si tamen non haberet, sed haberet jus ad res hæreditarias, hæres adeundo non consequeretur plus quam defunctus habebat; sed tamen traditio facta, consequetur dominium, ut hic. Habes etiam hic, quòd possessio non transit, licèt adeatur hæreditas, ut habetur in dict. l. cum hæredes, in princ. et procedit, etiamsi ecclesia sit hæres, ut tradit Bald. in l. fin. col. 3. C. de sacros. eccles. et procedit etiam in suo hærede secundum Bart. in dict. l. cum hæredes, et Bald. in l. fin. column. 1. de edict. D. Adriani. toll. et in l. 1. in fin. C. de appell. et tenetur communiter, secundum Alexand. in dict. l. cum hæredes, procedit etiam, etsi fiscus sit hæres, secundum Bald. in cap. 1. quid sit investit. Item procedit, etsi colonus possideat rem hæreditatis, Gloss. et Bald. in l. cum notissimi, col. 2. C. de præscrip. 50. vel 40. annor. in §. sed cum illud, et ibi Baldus consultit hæredi, ne credat per detentionem coloni acquisitam sibi esse possessionem, sed quòd ipse apprehendat. Contrarium tamen videtur velle Paul. de Cast. notando ad hoc glossam l. in l. qui fundum, in princ. D. de usucap. pro empl. quòd per servos detinentes res hæreditarias, et sic etiam per colonos et inquilinos tempore, quo aditur hæreditas, hæres adeundo, non solum acquirat dominium, sed etiam possessionem, et quòd sic limitetur dicta l. cum hæredes, in princ. et dicit probari ex his, quæ habentur in l. qui universas, §. quod per colonum, D. de acquirend. possess. qui textus probat dictum Baldi. Sed si intelligas dictum Pauli, dum tamen colonus continuet possessionem nomine hæredis, procederet ejus dictum, ut probatur in dict. §. quod per colonum, et ibi tenet Alexander: et idem si hæres locaret fundum post aditam hæreditatem ante apprehensam possessionem, statim quòd conductor apprehendat rem, acquirat hæredi possessionem civilem et naturalem, ut in dict. §. quod per colonum, et vide Paul. de Cast. in l. si homo, D. de usucap. Et an hæres possit ratione juris patronatus presentare ante possessionem acquisitam? Bald. quòd sic, in l. fin. column. fin. C. de edict. Divi Adrian. toll. et sequitur Rochus in suo tractat. juris patronatus, chart. 28. column. 3. Adverte etiam, quòd bene poterit hæres propria auctoritate, si velit, accipere possessionem vacantem rerum hæreditariarum, secundum Bart. in l. fin. in vers. item extra glossam, C. de edict. D. Adrian. toll. et in l. ex facto, la 2. de hæred. institut. tenet etiam Bald. in dict. l. fin. column. 1. et in l. 3. C. famil. ercis.

(4) El titulo de la tenencia. Vide in l. 28. tit. 2. 3. Partit. et tit. 30. per totum.